ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2009. gada 10. septembrī [1]

I — Ievads

1. Izskatāmā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets ir aizliegums ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju, ko nosaka Direktīva 2003/6/EK [2] par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīga izmantošana). Direktīva aizliedz rīkoties ar finanšu instrumentiem, izmantojot iekšējo informāciju. Iesniedzējtiesas galvenais jautājums ir par to, vai iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas nosacījums ir izpildīts jau tad, ja persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija, darbojas, izmantojot šo informāciju.

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/6/EK par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīga izmantošana), OV L 96, 16. lpp. (turpmāk tekstā — "Direktīva 2003/6").

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

2. Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"Dalībvalstis jebkurai otrajā daļā minētajai personai, kurai ir iekšēja informācija, aizliedz izmantot šo informāciju, tieši vai netieši, uz sava vai uz trešās personas rēķina iegādājoties vai realizējot tos finanšu instrumentus, uz kuriem minētā informācija attiecas, vai mēģinot tos iegādāties vai realizēt."

3. Iepriekšējās Direktīvas 89/592/EEK [3] 2. panta 1. punktā bija noteikts:

"Dalībvalstis aizliedz personām, kuru rīcībā [..] ir iekšēja informācija, zinot visus faktus, izmantot šo informāciju savā labā, tieši vai netieši iegūstot vai atsavinot uz savu rēķinu vai uz trešās personas rēķinu tā emitenta vai to emitentu pārvedamus vērtspapīrus, uz kuriem šī informācija attiecas."

B — *Valsts tiesības*

4. Beļģijas noteikumi par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu ir atrodami Likumā par finanšu sektora un finanšu pakalpojumu uzraudzību (turpmāk tekstā — "Likums par finanšu uzraudzību").

5. Likuma par finanšu uzraudzību 25. pantā tā 2002. gada 2. augusta redakcijā, kas piemērojams darbībām, kuras veiktas laikposmā no 2003. gada 31. decembrim (turpmāk tekstā — "25. panta agrākā redakcija"), bija noteikts:

"Neviena persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija, nedrīkst izmantot šo informāciju, tieši vai netieši, savā vai citas personas vārdā iegādājoties vai atsavinot vai mēģinot iegādāties vai atsavināt tos finanšu instrumentus, uz kuriem attiecas minētā informācija [..]."

6. Kopš 2004. gada 1. janvāra spēkā esošā 25. panta redakcija, ko ieviesa ar 2003. gada 22. decembra likumu (turpmāk tekstā — "25. panta jaunā redakcija"), ir formulēta šādi:

"Neviena persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija, par kuru tai ir zināms vai tai būtu bijis jāzina, ka tā ir iekšējā informācija, nedrīkst iegādāties vai atsavināt vai mēģināt iegādāties vai atsavināt savā vai citas personas vārdā finanšu instrumentus, uz kuriem attiecas šī informācija, vai saistītos finanšu instrumentus [..]."

3 — Padomes 1989. gada 13. novembra Direktīva 89/592/EEK, ar ko koordinē noteikumus par iekšējās informācijas nelikumīgu izmantošanu, OV L 334, 30. lpp. (turpmāk tekstā — "Direktīva 89/592").

III — Fakti un prejudiciālie jautājumi

7. *Spector Photo Group NV* (turpmāk tekstā — "*Spector*") ir biržā kotēts uzņēmums. 1999. gadā tas apstiprināja akciju [pirkšanas] iespēju līgumu programmu saviem darbiniekiem, kā arī ar to saistīto uzņēmumu darbiniekiem.

8. 2003. gada 21. maijā *Spector* atbilstoši likuma prasībām informēja *Euronext Brüssel* biržu par lēmumu pirkt savas akcijas, lai īstenotu akciju [pirkšanas] iespēju līgumu programmu. Laikposmā no 2003. gada 28. maija līdz 30. augustam *Spector* kopumā nopirka 27 773 akcijas. Akciju pirkšana tika veikta, pamatojoties uz sešiem individuāliem rīkojumiem: pieciem rīkojumiem par 2000 akciju, kas tika pilnībā īstenoti, un vienu rīkojumu par 18 000 akciju, kas tika īstenots 17 773 akciju apmērā.

9. Atbilstoši lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu Banku, finanšu un apdrošināšanas komisijas (*Commissie voor het Bank-, Financie- en Assuratiewezen*, turpmāk tekstā — "*CBFA*") koordinācijas komiteja uzdeva iekšējam revidentam (auditoram) veikt izmeklēšanu par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu saistībā ar diviem akciju pirkumiem, ko veica *Spector*: 11. augusta rīkojumu par 2000 akcijām un 13. augusta rīkojumu par 18 000 akcijām.

10. Apstrīdētos individuālos rīkojumus *Spector* uzdevumā ievadīja van Rēmdonks [*Van Raemdonck*] [4].

11. Revidents konstatēja, ka no 2003. gada 13. augusta tika grozītas norādes par akciju pirkšanu gan saistībā ar akciju skaitu, gan attiecībā uz cenu robežām un ka turklāt pirkumi tika uzskatīti par steidzamiem, lai gan tam nevarēja sniegt nekādu pamatojumu. Tajā revidents saskatīja aizliegtu iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. Viņš norādīja, ka *Spector* un van Rēmdonks esot nojautuši, ka, tiklīdz tiktu publiskota informācija par apgrozījumu un *Spector* plānoto cita uzņēmuma pārņemšanu, akciju cena paaugstinātos. Tādēļ abi ir uzskatījuši, ka pēc informācijas publiskošanas *Spector* būtu jāmaksā augstāka akciju pirkšanas cena, kas tam būtu finansiāli neizdevīgi. Pēc informācijas par apgrozījumu publiskošanas akciju cena faktiski arī paaugstinājās par 8 %. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri neizriet, vai revidents arī saistībā ar 11. augusta rīkojumu ir nonācis pie secinājuma, ka arī šajā gadījumā nav ievērots aizliegums ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju.

12. Revidents konstatēja saikni starp 2003. gada 13. augustā sniegto rīkojumu par akciju pirkšanu, apjoma grozījumiem un vēlāk īstenotajiem pirkumiem, no vienas puses, un *Spector* un van Rēmdonka rīcībā esošo infor-

4 — No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pilnīgi skaidri neizriet, vai van Rēmdonks akciju pirkšanas brīdī bija *Spector* pašreizējais vai tikai bijušais direktors.

māciju par firmas pārņemšanu un komercdatiem.

13. Ar 2006. gada 28. novembra lēmumu (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums") *CBFA* attiecībā uz *Spector* un van Rēmdonku katrā ziņā 2003. gada 13. augusta rīkojumu kvalificēja kā aizliegtu iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un noteica *Spector* un van Rēmdonkam (turpmāk tekstā arī — "prasītāji") naudas sodu, kā arī izdeva rīkojumu publiski paziņot par sodu.

14. Prasītāji šo lēmumu ir pārsūdzējuši *Hof Van Beroep te Brussel* [Briseles Apelācijas tiesā]. Šī tiesa ar 2008. gada 1. februāra nolēmumu ir apturējusi tiesvedību un iesniegusi Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2003/6/EK normas, it īpaši tās 2. pants, izņemot normas, kas skaidri atļauj dalībvalstīm brīvi veikt savus pasākumus, uzskatāmas par pilnīgu saskaņošanu, vai arī tās kopumā attiecas tikai uz minimālu saskaņošanu?

2) Vai Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tikai tas fakts vien, ka 2. panta [1. punkta] pirmajā daļā paredzētā persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija, iegādājas vai atsavina finanšu instrumentus, uz ko attiecas minētā iekšējā informācija, vai mēģina tos iegādāties vai atsavināt savā vai trešās personas vārdā, vienlaikus nozīmē, ka šī persona izmanto iekšējo informāciju?

3) Gadījumā, ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša, vai ir jāpieņem, ka, piemērojot Direktīvas 2003/6 2. pantu 1. punktu, ir nepieciešams, lai tiktu pieņemts apzināts lēmums par iekšējās informācijas izmantošanu?

Vai gadījumā, ja šāds lēmums var arī nebūt rakstveidā, ir nepieciešams, lai lēmums par šādas informācijas izmantošanu izriet no apstākļiem, ko nav iespējams interpretēt citādi, vai arī ir pietiekami, ja šos apstākļus ir iespējams interpretēt šādā izpratnē?

4) Ja, lai konstatētu Direktīvas 2003/6 14. panta paredzētā administratīvā soda samērīgumu, ir jāņem vērā gūtā peļņa, vai ir jāpieņem, ka par iekšējo informāciju uzskatāmā fakta atklāšana faktiski ir

ievērojami ietekmējusi finanšu instrumenta cenu?

Ja atbilde ir apstiprinoša, kādām jābūt minimālajām cenu svārstībām, lai tās varētu uzskatīt par ievērojamām?

5) Neatkarīgi no tā, vai cenas svārstībām pēc informācijas atklāšanas ir jābūt ievērojamām vai nē: kāds laikposms pēc informācijas atklāšanas ir jāņem vērā, lai konstatētu cenu svārstību apmēru, un kāds laikposms ir jāņem vērā, izvērtējot iegūto mantisko labumu, lai noteiktu piemērotu sodu?

6) Vai soda samērīguma vērtējuma kontekstā Direktīvas 2003/6 14. pants ir interpretējams tādējādi, ka, ja dalībvalsts papildus administratīvajam sodam ir paredzējusi iespēju piemērot kriminālsodu, vai, lai izvērtētu soda samērīgumu, ir jāņem vērā krimināltiesiska naudas soda iespējamība un/vai apmērs?"

IV — Juridiskais vērtējums

A — *Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība*

15. Beļģijas un Vācijas valdības, kā arī *CBFA* apšauba izskatāmā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību. Tās uzskata, ka iesniedzējtiesa uzdod teorētiskas dabas jautājumus, atbildēm uz kuriem nav nozīmes pamata prāvas izlemšanā. Šīs šaubas izriet no fakta, ka iesniedzējtiesa, šķiet, jautā par direktīvas interpretāciju saistībā ar Likuma par finanšu uzraudzību 25. panta *jauno* redakciju, turpretī no apstrīdētā lēmuma paša izriet, ka tas ir balstīts uz attiecīgā likuma 25. panta *agrāko* redakciju.

16. Vispirms jāatgādina, ka principā tikai valsts tiesa, kurai ir nodots strīds, ņemot vērā tajā ierosinātās lietas īpašās pazīmes, novērtē gan to, cik lielā mērā prejudiciāls nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstību. Galu galā iesniedzējtiesa ir tā, kurai jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu. Tādēļ Tiesai principā ir jāpieņem lēmums par iesniegtajiem jautājumiem par Kopienu tiesību interpretāciju [5].

5 — Skat. 2006. gada 23. novembra spriedumu lietā C-238/05 *Asnef-Equifax* un *Administración del Estado* (Krājums, I-11125. lpp., 15. punkts), 2008. gada 22. decembra spriedumu lietā C-48/07 *Les Vergers du Vieux Tauves* (Krājums, I-10627. lpp., 16. punkts), kā arī tajos minēto judikatūru.

17. Tomēr izņēmuma gadījumos Tiesai, lai pārbaudītu savu kompetenci, ir jāpārbauda apstākļi, kādos valsts tiesa pie tās ir vērsusies [6]. Ņemot vērā, ka prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā visbūtiskākā nozīme ir sadarbībai, iesniedzējtiesai būtu jāņem vērā Tiesai uzticētais uzdevums, proti, sniegt palīdzību dalībvalstu tieslietu sistēmai, nevis sniegt konsultatīvus atzinumus par vispārīgiem vai teorētiskiem jautājumiem. Tādēļ saskaņā ar pastāvīgo judikatūru iesniedzējtiesas lūgumu cita starpā var noraidīt arī tad, ja ir skaidri redzams, ka lūgtajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamata prāvas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, vai arī ja problēmai ir teorētisks raksturs [7].

18. Šķiet, ka iesniedzējtiesa lūdz interpretēt Direktīvu 2003/6, lai varētu vērtēt Likuma par finanšu uzraudzību 25. panta *jaunās* redakcijas saderību ar šo direktīvu. Proti, definējot iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu, 25. panta jaunā redakcija precīzi nepārņem Direktīvā 2003/6 izmantoto formulējumu, bet gan iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas definīcijā pamatā balstās uz to, ka persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija, par kuru tai ir zināms vai tai būtu bijis jāzina, ka tā ir iekšējā informācija, darbojas ar finanšu instrumentiem, uz kuriem attiecas šī informācija (turpmāk tekstā — "darbība, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju").

19. Tomēr jautājums par Beļģijas likuma *jaunās* redakcijas saderību ar direktīvu ir ļoti strīdīgs, jo pamata prāva jāizlemj, pamatojoties tikai uz 25. panta *agrāko* redakciju.

20. Proti, ar apstrīdēto lēmumu tiek piemērots sods situācijai, kas hronoloģiski norisinājās pirms jaunā likuma spēkā stāšanās. Līdz ar to šādai situācijai būtu piemērojams likums tā *agrākajā* redakcijā. Šajā ziņā Vācijas valdība norāda uz principu *nulla poena sine lege*, kas nosaka, ka darbība galvenokārt jāvērtē, pamatojoties uz darbības brīdī spēkā esošām tiesību normām.

21. Vienā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu vietā [8] gan ir minēts, ka apstrīdētais lēmums pamatojas uz 25. pantu *jaunajā* redakcijā, tomēr tā varētu būt drukas kļūda. Tas tādēļ, ka no paša apstrīdētā lēmuma izriet, ka tas ir pamatots uz 25. pantu *agrākajā* redakcijā. To tiesas sēdē ir apstiprinājuši lietas dalībnieki pamata prāvā, kā arī Beļģijas valdība.

6 — 1981. gada 16. decembra spriedums lietā 244/80 *Foglia* (*Recueil*, 3045. lpp., 27. punkts) un 2006. gada 13. jūlija spriedums apvienotajās lietās no C-295/04 līdz C-298/04 *Manfredi* u.c. (Krājums, I-6619. lpp., 27. punkts).

7 — 2006. gada 5. decembra spriedums apvienotajās lietās C-94/04 un C-202/04 *Cipolla* u.c. (Krājums, I-11421. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

8 — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 18. punkts.

22. Tādēļ jāuzskata, ka līdz ar to kritērijs prasītāju darbības novērtējumam ir 25. pants *agrākajā* redakcijā [9].

1) Direktīvas 2003/6 interpretācija kā kritērijs Beļģijas likuma tā *agrākajā* redakcijā interpretācijai

25. Tādējādi ir iespējams, ka Direktīva 2003/6 ir jāpiemēro arī kā kritērijs likuma tā *agrākajā* redakcijā interpretācijai.

23. Pirmajā brīdī nav skaidrs, kādēļ, ja pamata prāva nav jālemj, pamatojoties uz 25. panta *jauno* redakciju, lai to atrisinātu, tomēr ir svarīgi interpretēt Direktīvu 2003/6. Tas tādēļ, ka iesniedzējtiesa lūdz interpretēt direktīvu, lai varētu novērtēt 25. panta *jaunās* redakcijas saderību ar to.

26. Tiesas sēdē, atbildot uz Tiesas uzdotu jautājumu, Beļģijas valdība raksturoja, ka jau likuma agrākā redakcija tika pieņemta, lai transponētu Direktīvu 2003/6. Likuma agrākās redakcijas pieņemšanas brīdī pati direktīva gan vēl nebija pieņemta. Tomēr Beļģijas valdība paskaidroja, ka Beļģijas mērķis toreiz bija pārstrādāt visas banku tiesību normas un tādēļ, lai pārstrādātu likumu par banku [finanšu] uzraudzību, tā — priekšlaicīgi — ir pamatojusies uz jau izstrādātu direktīvas projektu.

24. Tomēr turpmākā gaitā es raksturošu, ka Direktīvas 2003/6 interpretācija katrā ziņā nav acīmredzami nenozīmīga, lai izlemtu pamata prāvu, un tādēļ, neraugoties uz visām šaubām, jāuzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

27. Principā dalībvalstu pienākums interpretēt valsts tiesības atbilstoši direktīvai

9 — Tomēr prasītāji šajā ziņā ir papildinājuši, ka apstrīdētais lēmums gan ir ticis balstīts uz 25. panta agrāko redakciju, tomēr atbildētāja "de facto" ir piemērojusi 25. panta jauno redakciju. Nav īsti skaidrs, ko tieši prasītājs ir domājis ar šo piemērošanu *de facto*. Iespējams, tas ir vēlējies šādā veidā paust, ka atbildētāja 25. panta agrāko redakciju ir interpretējusi, ņemot vērā 25. panta jauno redakciju. Arī šāda pieeja varētu būt problemātiska, ņemot vērā principu *nulla poena sine lege*. Šis jautājums jāvērtē iesniedzējtiesai.

rodas tikai pēc tās transpozīcijas termiņa beigām [10]. Tomēr, ja likuma agrākā redakcija patiešām tika pieņemta, lai transponētu Direktīvu 2003/6, atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem par Direktīvas 2003/6 interpretāciju var būt svarīgas arī saistībā ar šī likuma interpretāciju.

28. Proti, attieksmei pret šādu direktīvas priekšlaicīgu transponēšanu ir jābūt tādai pašai kā pret Tiesas atzīto "direktīvas paplašinātas transponēšanas gadījumu".

29. Direktīvas paplašinātas transponēšanas gadījumos, proti, ja dalībvalsts direktīvu transponē saistībā ar situācijām, kas patiesībā neietilpst direktīvas piemērošanas jomā, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tomēr ir pieņemams [11].

30. Tiesa arī šādos gadījumos uzskata par vajadzīgu atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem. Tas tādēļ, ka Kopienu tiesību sistēma ir acīmredzami ieinteresēta jebkura Kopienu tiesību noteikuma vienveidīgā interpretācijā neatkarīgi no apstākļiem, kādos to ir paredzēts piemērot, lai šajā ziņā novērstu interpretācijas atšķirības [12].

31. Šī iemesla dēļ jautājumiem par direktīvas interpretāciju jābūt pieņemamiem arī direktīvas priekšlaicīgas transponēšanas gadījumos.

32. Visbeidzot, 25. panta *agrākā* redakcija ir gandrīz identiska ar Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punktu. Tādēļ tā interpretācija nav acīmredzami nenozīmīga, lai izprastu 25. pantu tā agrākajā redakcijā.

2) Prasītāju argumentācija, pamatojoties uz *lex mitior* principu

33. Lai pamatotu, kādēļ pamata prāvas izlemšanai ir svarīgs jautājums par *jaunā* likuma saderību ar direktīvu, prasītāji tiesvedībā iesniedzējtiesā ir izteikuši ļoti sarežģītu

10 — 2006. gada 4. jūlija spriedums lietā C-212/04 *Adeneler* u.c. (Krājums, I-6057. lpp., 115. punkts). Savos secinājumos šajā lietā esmu piedāvājusi citu risinājumu; tomēr Tiesa to neņēma vērā. Katrā ziņā pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka, sākot ar direktīvas spēkā stāšanās dienu, valsts tiesām cik vien iespējams ir jāatturas interpretēt valsts tiesības tādā veidā, kas pēc transpozīcijas termiņa beigām var nopietni apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu, šajā sakarā skat. spriedumu lietā *Adeneler*, 123. punkts.

11 — Skat. 1990. gada 18. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-297/88 un C-197/89 *Dzodzi* (*Recueil*, I-3763. lpp., 36. punkts).

12 — Pastāvīgā judikatūra kopš iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētā 1990. gada 18. oktobra sprieduma apvienotajās lietās *Dzodzi*; skat. vēl arī 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā C-280/06 *ETI* u.c. (Krājums, I-10893. lpp., 21. un 22. punkts).

teoriju. Šajā sakarā tie pamatojas uz *lex mitior* principu. Līdz ar to šī argumentācija nepārliecina.

34. Prasītāji uzskata, ka 25. panta jaunā redakcija nav saderīga ar Direktīvu 2003/6 un tādēļ to nedrīkst piemērot. Sakarā ar 25. panta jaunās redakcijas nepiemērojamību rodas "normatīvas nepilnības", kas ir pielīdzināmas *lex mitior*. No *lex mitior* principa izriet, ka spēks jāzaudē arī sodiem, kas noteikti saskaņā ar apstrīdētajam lēmumam piemērojamo 25. pantu tā *agrākajā* redakcijā.

35. Šajā brīdī precizējot jāuzsver, ka prasītāji neiesniedz argumentus, ka 25. panta jaunā redakcija pati par sevi ir mazāk ierobežojoša par 25. panta agrāko redakciju. Gluži pretēji, tie uzsver, ka jaunais likums ir vairāk ierobežojošs, jo tas neizvirza prasību par iekšējās informācijas izmantošanu, bet gan uzskata par pietiekamu "darbību, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju". Turklāt nešķiet, ka ar jauno likumu ir atcelta agrākā likuma piemērojamība agrākām situācijām. Gluži pretēji, *lex mitior* ir jāsaskata normatīvajās nepilnībās, kas rodas sakarā ar 25. panta jaunās redakcijas nepiemērojamību.

36. *Lex mitior* principa piemērojamība šajā kontekstā primāri ir valsts tiesību jautājums. Tomēr šaubos, vai izskatāmajā lietā šis princips vispār ir piemērojams. Proti, vieglāku sodu atpakaļejošais spēks pamatots uz ideju, ka apsūdzētais nav notiesājams par tādu darbību, kas pēc likumdevēja jaunā uzskata tās izdarīšanas brīdī vairs nav sodāma [13]. Tātad likumdevēja veiktās izmaiņas ir par labu apsūdzētajam. Līdzīgi formulēts ir arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. panta 1. punkta trešais teikums [14]: "Ja pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas tiesību aktos ir paredzēts vieglāks sods, piemēro šo sodu".

37. Tomēr šajā gadījumā Beļģijas likumdevējs nav ieviesis vieglāku sodu. Pat prasītāji uzsver, ka likumdevējs ir ieviesis tieši stingrāku sodu. Līdz ar to likumdevējs nav veicis izmaiņas, kas darbību kvalificētu kā vieglāk sodāmu.

38. Tādējādi izskatāmā lieta atšķiras no situācijas lietā *Berlusconi*. Tajā tika izskatīts jautājums par to, vai vieglāka soda norma ir

13 — Šajā sakarā skat. manus 2004. gada 14. oktobra secinājumus apvienotajās lietās C-387/02, C-391/02 un C-403/02 *Berlusconi* u.c. (2005. gada 3. maija spriedums, Krājums, I-3565. lpp., 161. punkts) un 2004. gada 10. jūnija secinājumus lietā C-457/02 *Niselli* (2004. gada 11. novembra spriedums, Krājums, I-10853. lpp., 69. punkts).

14 — Eiropas Savienības Pamattiesību harta tika svinīgi proklamēta vispirms 2000. gada 7. decembrī Nicā (OV C 364, 1. lpp.) un pēc tam vēlreiz 2007. gada 12. decembrī Strasbūrā (OV C 303, 1. lpp.). Lai gan tai vēl nav ar primārām tiesībām salīdzināmā saistošā tiesiskā spēka, tomēr tajā kā tiesību pētīšanas avotā ir atrodamas norādes par Kopienu tiesībās garantētajām pamattiesībām; šajā sakarā skat. arī 2006. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-540/03 Parlaments/Padome, sauktu "ģimenes apvienošanās" (Krājums, I-5769. lpp., 38. punkts) un manu 2005. gada 8. septembra secinājumu šajā lietā 108. punktu, kā arī 2007. gada 13. marta spriedumu lietā C-432/05 *Unibet* (Krājums, I-2271. lpp., 37. punkts).

piemērojama ar atpakaļejošu spēku arī tad, ja tā pārkāpj Kopienu tiesības [15]. Tomēr atbilstoši visu lietas dalībnieku uzskatam šajā gadījumā jaunais likums nav likums *lex mitior*, tādēļ iepriekš minētais jautājums nemaz nerodas.

39. Turklāt šajā gadījumā nav svarīgi, vai saskaņā ar Beļģijas tiesību normām *lex mitior* princips tiek interpretēts tik plaši, ka, kā izskatāmajā lietā apgalvo prasītāji, "normatīvas nepilnības" tiek pielīdzinātas *lex mitior*. Tas tādēļ, ka konkrētajā lietā nemaz nevar rasties prasītāju apgalvotās normatīvās nepilnības, kuras tie pielīdzina *lex mitior*.

40. Jo, pat pieņemot, ka prasītāju argumenti par jaunā likuma nesaderību ar direktīvu ir pamatoti, šo nesaderību varētu novērst, interpretējot Beļģijas likumu atbilstoši direktīvas prasībām. Valsts tiesu pienākums ir interpretēt valsts tiesības cik vien iespējams atbilstoši direktīvai [16]. Tādēļ 25. panta jaunā redakcija būtu jāinterpretē atbilstoši direktīvai, tādējādi izvairoties, ka tā tiek pilnībā nepiemērota. Normatīvas nepilnības, kuras prasītāji pielīdzina *lex mitior*, nemaz nerastos.

41. Izskatāmajā lietā turklāt ir iespējama direktīvai atbilstoša interpretācija. Prasītāji uzskata, ka jaunais likums ir pretrunā direktīvai, jo tas attiecībā uz iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu neprasa, lai iekšējā informācija tiktu izmantota, bet gan uzskata par pietiekamu, ja darbība tiek īstenota, zinot iekšējo informāciju. Ja šis viedoklis ir pareizs, tad, direktīvai atbilstošas samazināšanas ceļā uzskatot "iekšējās informācijas izmantošanu" par vēl vienu nosacījumu, likumu varētu interpretēt atbilstoši direktīvai. Turklāt direktīvai atbilstoša interpretācija, kas samazina iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas piemērošanas jomu un tādējādi darbojas par labu personai, ir bez problēmām iespējama.

3) Starpsecinājums

42. Tādējādi kopumā jāsecina, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība gan neizriet no tā, ka jaunais likums, iespējams, nav saderīgs ar direktīvu. Tomēr, tā kā *a priori* nevar izslēgt, ka valsts tiesai likums arī tā agrākajā redakcijā jāvērtē, par kritēriju izmantojot direktīvu, prejudiciālie jautājumi nav acīmredzami nenozīmīgi. Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

15 — 2005. gada 3. maija spriedums apvienotajās lietās C-387/02, C-391/02 un C-403/02 *Berlusconi* u.c. (Krājums, I-3565. lpp.), šajā sakarā skat. arī manus iepriekš 13. zemsvītras piezīmē minētos secinājumus šajā lietā.

16 — Skat. cita starpā 2004. gada 5. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-397/01 līdz C-403/01 *Pfeiffer* u.c. (Krājums, I-8835. lpp., 114. punkts) un iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minēto 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā *Adeneler* u.c., 115. punkts.

B — *Atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem*

1) Otrais prejudiciālais jautājums

43. Uzdodot otro prejudiciālo jautājumu, kas ir jāizvērtē vispirms, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tikai tas fakts vien, ka persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija, iegādājas vai atsavina finanšu instrumentus, uz ko attiecas minētā informācija, vienlaikus nozīmē to, ka šī persona "izmanto" informāciju. Tomēr šajā sakarā ir jāpiebilst, ka Beļģijas tiesības saskaņā ar 25. panta *jauno* redakciju nepamatojas vienīgi uz to, ka kādam ir pieejama iekšējā informācija, bet gan noteic, ka persona zina vai tai būtu bijis jāzina, ka tā ir iekšēja informācija. Tādēļ šajā lietā jāprecizē, vai, lai uzskatītu, ka iekšējā informācija ir ļaunprātīgi izmantota, vienmēr pietiek tikai ar darbību, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, vai arī ir jābūt vēl citam elementam.

44. Direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis otrajā daļā minētajai personai, kurai ir iekšēja informācija, aizliedz izmantot šo informāciju, iegādājoties vai realizējot tos finanšu instrumentus, uz kuriem minētā informācija attiecas.

45. Aplūkojot 2. panta 1. punkta formulējumu, uzmanību vispirms piesaista tas, ka aizliegtā iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana tajā nav raksturota kā iegāde, "zinot" iekšējo informāciju, bet gan tas prasa, lai iegāde notiktu, "izmantojot" [17] iekšējo informāciju.

46. Šajā ziņā vispirms jāsecina, ka dabiskajā valodas lietojumā "izmantošanas" un "zināšanas" jēdzieni nav sinonīmi, bet gan abiem jēdzieniem ir savs semantiskais saturs. "Zināšana" nozīmē tikai pārzināšanu konkrētu zināšanu izpratnē. Turpretī "izmantošana" gan obligāti paredz zināšanu esamību, tomēr notiek tikai tad, ja šīs zināšanas ietekmē darbību.

47. Tomēr tikai ar gramatiskās interpretācijas palīdzību nevar atbildēt uz jautājumu, vai darbībā, kas tiek īstenota, "zinot" iekšējo informāciju, vienmēr ir saskatāma informācijas izmantošana vai arī ir iespējama darbība, kas tiek īstenota, zinot informāciju, kas tomēr nav iekšējās informācijas izmantošana.

17 — Holandiešu valodā 2. panta 1. punktā ir noteikts: "[..] om gebruik te maken [..]".

48. Kamēr vācu valodas formulējumā skaidri parādās prasība par [informācijas] "izmantošanu", franču valodas redakcija drīzāk iesaka darbību, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, kvalificēt jau kā tās izmantošanu.

49. Franču valodas redakcijā direktīva personai neļauj "d'utiliser cette information en acquérant ou en cédant [..]". Burtiski tulkojot, tā aizliedz personai izmantot iekšējo informāciju, iegādājoties vai realizējot finanšu instrumentus, uz kuriem minētā informācija attiecas. Līdz ar to formulējumā "utiliser en acquérant" franču valodā galvenais uzsvars tiek likts uz izmantošanas veidu "iegāde" un "realizācija" nošķiršanu, kamēr abi izmantošanas veidi pēc būtības tiek tieši kvalificēti kā iekšējās informācijas izmantošana [18].

50. Kopienu dokumenti dažādās valodās ir jāinterpretē vienoti. Gadījumā, ja starp šiem dokumentiem dažādās valodās ir atšķirības, attiecīgā tiesību norma ir jāinterpretē atbilstoši tā tiesiskā regulējuma vispārējai jēgai un mērķim, kura sastāvdaļa tā ir [19], kā arī, vajadzības gadījumā, pamatojoties uz tās autora faktisko nolūku [20].

51. Tā direktīvas 2. panta 3. punkts tieši precizē, ka zināt iekšējo informāciju darbības brīdī nav kaitīgi, ja ar darbību tiek izpildītas kādas paredzētas saistības iegādāties vai realizēt finanšu instrumentus. Ja jau iepriekš ir zināms, vai un kādā veidā darbība tiks īstenota, un netiek pieļauta rīcības brīvība, tad ir izslēgts, ka vēlāk iegūtās zināšanas par iekšējo informāciju varētu ietekmēt darbību, un šajā ziņā nevar runāt par [informācijas] "izmantošanu".

52. Tomēr šajā sakarā nozīme ir arī direktīvas preambulas 18. apsvērumam. No vienas puses, tajā ir norādīts, ka iekšējās informācijas izmantošana [21] "var" būt [finanšu instrumentu] iegāde vai realizēšana, zinot iekšējo informāciju. No otras puses, tajā ir minēti konkrēti piemēri, kad, neraugoties uz informācijas zināšanu, tomēr nevar uzskatīt, ka tā ir tikusi "izmantota". Tādēļ jau šajā brīdī jāsaprot, ka zināšanas par iekšējo informāciju gan ir obligāts priekšnoteikums aizliegtai

18 — Līdzīgi tas ir angļu valodas redakcijā, kas formulēta šādi: "using that information by acquiring or disposing".

19 — 1967. gada 5. decembra spriedums lietā 19/67 *van der Vecht* (*Recueil*, 462., 473. lpp.), 1977. gada 27. oktobra spriedums lietā 30/77 *Bouchereau* (*Recueil*, 1999. lpp., 13., 14. punkts), 2007. gada 14. jūnija spriedums lietā C-56/06 *Euro Tex* (Krājums, I-4859. lpp., 27. punkts) un 2008. gada 21. februāra spriedums lietā C-426/05 *Tele2 Telecommunication* (Krājums, I-685. lpp., 25. punkts).

20 — 1969. gada 12. novembra spriedums lietā 29/69 *Stauder* (*Recueil*, 419. lpp., 3. punkts), 1988. gada 7. jūlija spriedums lietā 55/87 *Moksel Import und Export* (*Recueil*, 3845. lpp., 49. punkts), 2001. gada 20. novembra spriedums lietā C-268/99 *Jany* u.c. (*Recueil*, I-8615. lpp., 47. punkts) un 2005. gada 27. janvāra spriedums lietā C-188/03 *Junk* (Krājums, I-885. lpp., 33. punkts).

21 — Ciktāl direktīvas preambulas 18. apsvēruma vācu valodas redakcijā šeit ir lietots vārds "Ausnutzung" [izmantošana], nevis 2. panta 1. punktā lietotais jēdziens "Nutzung" [izmantošana], šķiet, ka tā ir redakcionāla kļūda. Pārējās valodu redakcijās, piemēram, franču, angļu un holandiešu valodas redakcijās direktīvas preambulas 18. apsvērumā ir lietots tas pats jēdziens kā direktīvas 2. panta 1. punktā.

iekšējās informācijas ļaunprātīgai izmantošanai, tomēr darbības, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, kritērijs vēl galīgi neraksturo direktīvas 2. panta 1. punktā noteiktā aizlieguma apjomu.

53. Galīgu atbildi uz jautājumu ļauj sniegt tikai direktīvas teleoloģiska interpretācija, kas ņem vērā arī tās rašanās vēsturi.

54. Kā izriet no direktīvas preambulas 12. apsvēruma, tās noteiktajam iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumam ir jānodrošina Kopienas finanšu tirgu integritāte un jāpaaugstina investoru uzticība minētajiem tirgiem. To precizē preambulas 15. apsvērums. Lai finanšu tirgus darbotos un būtu vienots, ir vajadzīga tirgus dalībnieku pamatota uzticība pilnīgai un atbilstīgai tirgus caurskatāmībai. Ir jānodrošina vienlīdzīgas iespējas visiem un jānovērš, ka daži tirgus dalībnieki, izmantojot iekšējo informāciju, nokļūst labvēlīgākā situācijā par pārējiem tirgus dalībniekiem.

55. Vislabāk finanšu tirgu darbību var garantēt tikai tāds iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums, kas ir efektīvi īstenojams praksē. Tikai tad, ja iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums ļauj efektīvi sodīt par pārkāpumiem, tas pierāda savu vērienīgumu un tādā veidā sekmē ilgstošu visu tirgus dalībnieku uzticību tiesību aktiem. Tādēļ, pārstrādājot Direktīvu 2003/6, Kopienu likumdevējs ir ņēmis vērā neapmierinošo pieredzi, ko tas ir guvis no iepriekšējās direktīvas.

56. Iepriekšējās Direktīvas 89/592 2. panta 1. punktā iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums ir formulēts šādi: "Dalībvalstis aizliedz personām, kuru rīcībā [..] ir iekšēja informācija, zinot visus faktus, *izmantot* šo informāciju savā labā, tieši vai netieši iegūstot vai atsavinot uz savu rēķinu vai uz trešās personas rēķinu tā emitenta vai to emitentu pārvedamus vērtspapīrus, uz kuriem šī informācija attiecas" [22]. Direktīvā 2003/6 "Ausnutzung" [izmantošana] jēdziens tagad aizstāts ar "Nutzung" [izmantošana] [23].

57. Tādējādi ar "izmantošanas" [*Ausnutzung*] jēdzienu agrākais aizlieguma nosacījums ietvēra sevī subjektīvu pazīmi, kas tika kvalificēta kā mērķtiecīga darbība. "Izmantošanas" [*Ausnutzung*] elementu varēja interpretēt tādējādi, ka darbībai bija jābūt īstenotai tieši,

22 — Autores izcēlums.

23 — Atšķirībā, piemēram, no franču valodas redakcijas (vārdkopas "en exploitant" aizstāšana ar "utiliser") vai angļu valodas (vārdkopas "taking advantage" aizstāšana ar "using"), holandiešu valodas redakcijā gan Direktīvā 89/592 ("met gebruikmaking"), gan Direktīvā 2003/6 ("om gebruik te maken") ir izmantots viens un tas pats jēdziens attiecībā uz informācijas "izmantošanu". Direktīvas 89/592 holandiešu valodas redakcijā nodarījuma subjektīvā pazīme tika izteikta ar apstākļa vārdu ("welbewust") šādā frāzē: "met gebruikmaking, welbewust, van deze voorwetenschap".

pamatojoties uz iekšējo informāciju, un ar mērķi gūt peļņu vai izvairīties no zaudējumiem [24]. Ir acīmredzami, ka nopietnas problēmas varēja rasties it īpaši, lai pierādītu mērķi gūt peļņu.

58. Ņemot vērā iepriekš minēto, konsultāciju par Direktīvu 2003/6 kontekstā Parlaments prasīja aizstāt "izmantošanas" [*Ausnutzung*] prasību, kura dēļ 2. panta 1. punkts tika pieņemts šobrīd spēkā esošajā redakcijā, kas tagad runā tikai par "izmantošanu" [*Nutzung*] [25]. Parlaments savu grozījumu pamatoja ar to, ka administratīvajā procesā sods tiek piemērots tikai par iekšējās informācijas izmantošanu un tādēļ būtu jāsvītro visi elementi, kas norāda uz mērķi vai nodomu [26].

59. Tātad jāuzskata, ka "izmantošanas" [*Nutzung*] pazīme ir interpretējama paplašināti, ka tā kopumā ir brīva no subjektīviem nosacījumiem un tādējādi garantē Kopienu likumdevēja mērķi panākt iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma vienkāršu piemērošanu. Tādēļ "izmantošana" katrā ziņā *ne*prasa personai pieņemt subjektīvu lēmumu darboties, tieši pamatojoties uz tās rīcībā esošu iekšējo informāciju. Tādēļ zināšanām par iekšējo informāciju nav jāatrodas stingrā cēloņsakarībā — *conditio sine qua non* — ar darbību. Nav jāpierāda, ka, nezinot iekšējo informāciju, persona nebūtu darbojusies.

60. Ja prasītu, lai iekšējā informācija šādā izpratnē būtu cēloniski saistīta ar darbību, tas būtu pretrunā skaidri paustajai Kopienu likumdevēja gribai atteikties no subjektīviem nosacījumiem.

61. Tādēļ Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punkts principā ir jāinterpretē tādējādi, ka darbība, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, ir [informācijas] "izmantošana" šīs tiesību normas izpratnē.

62. Tomēr darbība, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, ne vienmēr un ne obligāti nozīmē aizliegtu iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. Situācijās, kurās nav iespējams, ka zināšanas par iekšējo informāciju var

24 — Šajā sakarā skat. arī ģenerāladvokāta Mengoci [*Mengozzi*] 2006. gada 26. oktobra secinājumus lietā C-391/04 *Georgakis* (Krājums, I-3741. lpp., 51. punkts).

25 — Holandiešu valodas redakcijā nekādi grozījumi direktīvas priekšlikumā netika veikti, jo tajā jau tika lietots jēdziens "izmantošana" ("gebruik te maken").

26 — Skat. Eiropas Parlamenta deputāta R. Gebelsa [*R. Goebbels*] 2002. gada 27. februāra ziņojumu (PE 307.438 A5-0069/2002) par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu un tirgus manipulācijām (tirgus ļaunprātīgu izmantošanu) (2001/0118(COD), ko Eiropas Parlaments iekļāva savā 2002. gada 14. marta normatīvajā rezolūcijā. Holandiešu valodas redakcijā minētā rindkopa ar šādu pamatojumu vispār nav norādīta; iespējams, iemesls bija tas, ka holandiešu valodā direktīvas teksts nemaz nebija jāgroza.

ietekmēt darbību, ir aizliegts runāt par iekšējās informācijas "izmantošanu".

63. Tādējādi iepriekš jau minētais direktīvas preambulas 18. apsvērums precizē, ka darbība, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, obligāti nenozīmē [informācijas] izmantošanu 2. panta 1. punkta izpratnē un šajā ziņā formulē atkāpes, kuru gadījumā, lai gan darbība tiek īstenota, zinot iekšējo informāciju, iekšējā informācija netiek ļaunprātīgi izmantota. Turklāt tikai tas fakts vien, ka, piemēram, personas, kurām ir tiesības pildīt rīkojumus tādu trešo personu vārdā, kuru rīcībā ir iekšējā informācija, izpilda kādu rīkojumu, ievērojot noteikumus, kas uz tām attiecas, pats par sevi nav jāuzskata par iekšējās informācijas izmantošanu.

64. Ja aplūko direktīvas izvirzīto jēgu un mērķi, tās preambulas 18. apsvērumā formulētās atkāpes ir situācijas, kurās *a priori* nav apdraudēta tirgus pārskatāmība. Neatkarīgi no tā, vai tajās minēto darbojošos personu rīcībā ir iekšējā informācija, viņu loma tirgū notiekošajos procesos ir veidota tā, lai šī informācija neietekmētu attiecīgo personu darbību.

65. Direktīvas 2. panta 1. punktam aizliedzot īstenot darbību, izmantojot iekšējo informāciju, un runājot ne tikai par darbību, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju, tas, piemēram, no aizlieguma piemērošanas jomas izslēdz direktīvas preambulas 18. apsvērumā minētos gadījumus. Šajos gadījumos *a priori* ir izslēgta iespēja, ka informācija ietekmē darbību, tādēļ nevar runāt par iekšējās informācijas izmantošanu.

66. Ir iespējami vēl citi gadījumi, kad *a priori* ir skaidrs, ka, lai gan darbības brīdī ir zināma iekšējā informācija, tomēr nevar uzskatīt, ka informācija tiek "izmantota", jo tā *a priori* neietekmē darbību. Apvienotās Karalistes valdība kā vēl vienu piemēru ir minējusi personas darbību pretēji izteiktajām prognozēm par akciju cenas izmaiņām, piemēram, persona atsavina akcijas, kaut gan tās rīcībā ir iekšējā informācija, kas liecina par akciju cenas palielināšanos, jo, piemēram, personai tūlīt ir nepieciešami ieņēmumi no pārdošanas un tā nevar gaidīt, kamēr akciju cena palielināsies.

67. Šādā situācijā nevar uzskatīt, ka attiecīgā persona ir atsavinājusi akcijas, "izmantojot" iekšējo informāciju. Ja persona darbojas pretēji tam, kas no iekšējās informācijas izriet par akciju cenas izmaiņām nākotnē, tad nevar runāt par to, ka persona izmanto iekšējo informāciju. Tomēr, ja vērā ņem tikai

"darbību, kas īstenota, zinot iekšējo informāciju", tad ir jāapstiprina iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana, jo realizācija ir veikta, zinot iekšējo informāciju.

68. Tādēļ uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāatbild šādi:

69. Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka personas rīcībā ir iekšējā informācija, par kuru tā zina vai tai būtu jāzina, ka tā ir iekšējā informācija, un persona iegādājas vai atsavina finanšu instrumentus, uz ko attiecas minētā informācija, *parasti* vienlaikus nozīmē, ka attiecīgā persona "izmanto" informāciju. Situācijās, kad *a priori* ir skaidrs, ka iekšējā informācija neietekmē personas darbību, tikai fakts, ka personai ir zināma iekšējā informācija, nenozīmē, ka informācija tiek izmantota.

2) Trešais prejudiciālais jautājums

70. Uzdodot trešo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai ir nepieciešams, lai tiktu pieņemts apzināts vai rakstisks lēmums par iekšējās informācijas izmantošanu. Šajā ziņā var lielākoties norādīt uz apsvērumiem saistībā ar otro prejudiciālo jautājumu. Pārstrādājot iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu, bija jāsvītro visi elementi, kas norāda uz mērķi vai nodomu. Tādējādi nav jāpieņem apzināts vai rakstisks lēmums par iekšējās informācijas izmantošanu. Proti, īstenojot darbību, zinot iekšējo informāciju, persona nevar pilnībā norobežoties no tās, gluži pretēji, informācija parasti ietekmē personas lēmumu veikt pirkšanas vai pārdošanas darījumu. Tādējādi parasti ir nepārprotami jāuzskata, ka iekšējā informācija ir izmantota. Citi pierādījumi nav vajadzīgi.

3) Pirmais prejudiciālais jautājums

71. Pirmais prejudiciālais jautājums attiecas uz Direktīvas 2003/6 un it īpaši tās 2. panta saskaņošanas pakāpi. Šim jautājumam nav nozīmes pamata prāvas izlemšanā un tādēļ tas ir nepieņemams. Proti, kā jau iepriekš raksturots, pamata prāvā ir piemērojams tikai Beļģijas Likuma par finanšu uzraudzību 25. pants tā *agrākajā* redakcijā, bet jautājumam par Direktīvas 2003/6 saskaņošanas pakāpi ir nozīme tikai saistībā ar 25. panta *jauno* redakciju.

72. Tas tādēļ, ka tikai 25. panta *jaunā* redakcija atšķiras no direktīvas 2. panta 1. punkta formulējuma un, nosakot stingrāku aizliegumu nekā direktīva, izvirza jautājumu par to, vai vispār ir pieņemams iekšējās

informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums, kas ir plašāks par direktīvā noteikto. 25. panta *jaunā* redakcija par kritēriju izvirza tikai to, vai ir zināma iekšējā informācija, un neņem vērā ne Direktīvas 2003/6 2. panta 3. punktā paredzēto atkāpes nosacījumu, ne atkāpes no iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma, kas izriet no direktīvas jēgas un mērķa un tās preambulas apsvērumiem.

73. Turpretī 25. panta *agrākā* redakcija līdzīgi kā direktīva par kritēriju izvirzīja iekšējās informācijas "izmantošanu" un līdz ar to nebija plašāka par direktīvā noteikto. Ņemot vērā to, ka pamata prāvā ir svarīga tikai 25. panta *agrākā* redakcija, jautājums, vai direktīva tomēr būtu paredzējusi rīcības brīvību pieņemt stingrāku valsts tiesisko regulējumu, ir teorētisks, tādēļ pirmais prejudiciālais jautājums ir nepieņemams.

74. Gadījumā, ja Tiesa uzskatītu par pieņemamu arī pirmo prejudiciālo jautājumu, uz to turpmākā gaitā tiks sniegta papildu atbilde.

75. Vispirms jāprecizē, ka uz jautājumu par Direktīvas 2003/6 saskaņošanas apmēru — galīga saskaņošana vai minimāla saskaņošana — nevar atbildēt par visu direktīvu kopumā. Gluži pretēji, katrs tiesiskā regulējuma priekšmets ir jāanalizē atsevišķi.

76. Lai novērtētu saskaņošanas pakāpi, par kritēriju ir jāizvirza attiecīgā noteikuma teksts, kā arī tā jēga un mērķis [27].

77. Direktīvā 2003/6 ir tiesiskā regulējuma priekšmeti, kuru formulējums ļauj skaidri saprast, ka tajos ir ietvertas tikai minimālās prasības un dalībvalstis ir tiesīgas veikt plašākus pasākumus. Tas, piemēram, attiecas uz veidu, kā ir sodāma iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana. Šajā sakarā Direktīvas 2003/6 14. pantā tikai paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāgādā par efektīviem un preventīviem administratīviem pasākumiem. Direktīva tieši dalībvalstīm ļauj izlemt, vai tās piemēros arī krimināLsodus. Tātad direktīva tikai minimāli saskaņo soda veidus.

78. Turpretī attiecībā uz 2. panta 1. punktā paredzēto iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu Direktīva 2003/6 skaidri nenosaka, vai tā šajā ziņā ir galīga vai nē.

27 — Skat. 2002. gada 25. aprīļa spriedumu lietā C-52/00 Komisija/Francija (*Recueil*, I-3827. lpp., 16. punkts).

79. Tomēr pirmā norāde izriet no salīdzinājuma ar iepriekšējo direktīvu. Direktīvas 89/592 6. pantā bija paredzēts, ka dalībvalstis var pieņemt tiesību normas, kas ir stingrākas par direktīvā noteiktajām. 6. panta otrajā teikumā ir precizēts, ka dalībvalstis it īpaši var noteikt stingrāku aizliegumu ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju, kas izriet no 2. panta. Tomēr Direktīva 89/592 stingrākus tiesiskos regulējumus ļāva pieņemt ar nosacījumu, ka tiem jābūt vispārīga rakstura noteikumiem, t.i., tiesiskais regulējums ir vienādi piemērojams visām fiziskām un juridiskām personām, uz kurām tā attiecas [28].

80. Direktīvā 2003/6 netika iekļauts šis agrākais 6. pants. Tajā nav vispārējas atkāpes, kas dalībvalstīm tieši ļautu piemērot stingrāku iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu. Tas ir netiešs pierādījums, ka dalībvalstīm principā vairs nav ļauts pieņemt stingrākus tiesiskos regulējumus kā tikai jomās, kurās direktīva to tieši paredz.

81. Arī Direktīvas 2003/6 jēga un mērķis, kas it īpaši izpaužas tās preambulas apsvērumos, liecina, ka 2. panta 1. punktā noteiktais iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums ir jākvalificē kā galīga saskaņošana.

28 — Skat. 2001. gada 3. maija spriedumu lietā C-28/99 *Verdonck* u.c. (*Recueil*, I-3399. lpp., 35. punkts).

82. Pirmkārt, aizliedzot iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu, direktīvas mērķis ir paaugstināt tirgus dalībnieku uzticību finanšu tirgu integritātei un līdz ar to nostiprināt tos. Direktīva garantē, ka aizliegums ir spēkā visās dalībvalstīs un tādējādi Kopienā šajā ziņā nav neregulētu finanšu tirgu. Tirgus dalībniekiem jābūt drošībai, ka aizliegums ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju ir spēkā visā Kopienā.

83. Otrkārt, direktīvā ņemts vērā arī tas, ka ne tikai iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums, kas nav spēkā visā Kopienā, radītu nedrošību tirgus dalībniekiem, bet arī katrā dalībvalstī atšķirīgi modelētais aizliegums var kavēt iekšējā tirgus efektīvu darbību finanšu tirgu jomā.

84. Tā direktīvas preambulas 11. apsvērumā skaidri norādīts, ka direktīva pamatojas uz atziņu, ka tiesiskās prasības dažādās dalībvalstīs atšķiras, "radot tirgus dalībniekiem neskaidrību par jēdzieniem, definīcijām un to piemērojumu". Tas liecina pret direktīvas 2. panta 1. punkta kā tikai minimālas saskaņošanas interpretāciju. Tas tādēļ, ka, pieņemot, ka dalībvalstis var brīvi noteikt

stingrākus iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumus, tirgus dalībniekiem joprojām būtu neskaidrība par šī aizlieguma apmēru un mērķis panākt skaidrību netiktu sasniegts.

85. Visbeidzot, šī aizlieguma tekstā ir rodams vēl viens apstiprinājums viedoklim, ka 2. pants ir iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma galīga saskaņošana.

86. Atbildot uz otro prejudiciālo jautājumu, tika raksturots, ka, lietojot 2. panta 1. punktā "izmantošanas" jēdzienu, Direktīvā 2003/6 ir noteikts plašs, efektīvs un viegli sodāms iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums, kas tikai atsevišķos izņēmuma gadījumos ļauj īstenot darbību, kaut gan ir zināma iekšējā informācija. Ja vēl ņem vērā, ka akceptējamās atkāpes, kādas tās, piemēram, ir formulētas 2. panta 3. punktā vai direktīvas preambulas 18. apsvērumā, kopumā teleoloģiski ierobežo aizliegumu, tātad attiecas uz situācijām, kurās iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma jēgai un mērķim nav nozīmes, tad nav saskatāma īsta nepieciešamība un vērā ņemama rīcības brīvība dalībvalstīm noteikt stingrākus aizliegumus ļaunprātīgi izmantot iekšējo informāciju.

87. Turklāt divi iemesli liecina par labu direktīvas noteiktā aizlieguma galīgajam raksturam. Tikai šādā veidā vienoti tiek sasniegts mērķis panākt maksimālu investoru aizsardzību. Turklāt tiesiskās drošības izpratnē tiek novērsta tirgus dalībnieku nedrošība par aizlieguma apmēru.

88. Tādējādi jāsecina, ka Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punktā paredzēta galīga saskaņošana.

89. Nekas cits neizriet arī no fakta, ka Direktīva 2003/6 ir gadījums, kad ir piemērojams tā sauktais Lamfalisī process. Ar to ir domāts, ka tiesiskais regulējums tiek pieņemts dažādās likumdošanas pakāpēs, kā tas ir minēts direktīvas preambulas ceturtajā apsvērumā. Procesa 1. pakāpē, pieņemot direktīvu, tiek izvirzīti plaši vispārēji pamata principi, savukārt 2. pakāpē tiek izstrādāti tehniski īstenošanas pasākumi, kas jāpieņem Komisijai ar komitejas palīdzību.

90. Tomēr no Lamfalisī procesa piemērošanas nevar izdarīt nekādus secinājumus saistībā ar jautājumu, vai direktīva pilnībā saskaņo atsevišķus tiesiskā regulējuma priekšmetus vai arī ļauj dalībvalstīm pieņemt noteikumus, kas atkāpjas no tās. Tas tādēļ, ka šajā procesā galvenais nav saskaņošanas pakāpe, bet gan jautājums, kā Kopienu līmenī tiek pieņemti tiesību akti.

91. Noslēgumā vēl jāpievēršas vienam Komisijas argumentam, kas jēdziena "izmantošana" lietošanā 2. panta 1. punktā saskata pierādījumu tam, ka tajā tiek noteikta tikai minimāla saskaņošana. Proti, tā kā "izmantošanas" jēdziens direktīvā nav definēts, tas esot nenoteikts juridiskais jēdziens, kura formulēšanai atšķirībā no pilnīgas saskaņošanas gadījuma dalībvalstīm *a priori* ir plaša rīcības brīvība.

92. Protams, šī pieeja nepārliecina. Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punktā ir definēta iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana. Komisija gan pamatoti saskata to, ka direktīva nedefinē vēl arī katru šajā definīcijā lietoto jēdzienu. Tā direktīvā nav definēts "izmantošanas" jēdziens. Tomēr tas nenozīmē, ka dalībvalstis šo jēdzienu var brīvi definēt pēc saviem ieskatiem. Gluži pretēji, izmantošanas jēdziens ir autonoms Kopienu tiesību jēdziens, kas ir nosakāms vienveidīgi visām dalībvalstīm.

4) Ceturtais un piektais prejudiciālais jautājums

93. Šie abi jautājumi attiecas uz soda samērīgumu. Iesniedzējtiesa jautā, vai, nosakot soda samērīgumu, ir jāņem vērā gūtā peļņa un vai ir svarīgi, vai iekšējās informācijas atklāšana faktiski ir būtiski ietekmējusi finanšu instrumenta cenu un kā ir nosakāms ietekmes "būtiskums". Turklāt iesniedzējtiesa jautā, kurš brīdis ir jāņem vērā, aprēķinot iegūto mantisko labumu.

94. Direktīvas 2003/6 14. pantā attiecībā uz soda veidu un apmēru ir tikai noteikts, ka dalībvalstis atbilstoši saviem valsts tiesību aktiem gādā par to, lai varētu veikt attiecīgus administratīvus pasākumus vai piemērot administratīvas sankcijas, ja tiek pārkāpti direktīvā noteiktie aizliegumi. Šajā sakarā dalībvalstīm jāgādā par to, lai šie pasākumi ir efektīvi, samērā ar nodarījumu un preventīvi. Direktīva neizvirza konkrētus kritērijus soda samērīguma noteikšanai.

95. Direktīva 2003/6 tikai 1. panta 1. punkta pirmajā daļā, definējot iekšējo informāciju, par kritēriju izvirza cenu ietekmējamības būtiskumu. Atbilstoši tam informācija ir iekšējā informācija direktīvas izpratnē tikai tad, ja gadījumā, ja to nodotu atklātībai, tā varētu ievērojami ietekmēt attiecīgo finanšu instrumentu cenas.

96. 1. panta 1. punkta pirmajā daļā ir runa par *ex ante* atzinumu par to, vai informācija var ietekmēt cenu. Direktīvā nav minēts, ka par aizliegtu iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu var runāt tikai tad, ja rezultātā cena arī *faktiski* ir palielinājusies.

97. Tomēr jautājumu, vai un cik lielā mērā cena faktiski ir tikusi ietekmēta, var ņemt vērā samērīguma izvērtējuma kontekstā, nosakot soda apmēru. Apmērs, kādā cenas svārstās pēc iekšējās informācijas paziņošanas, var būt netiešs pierādījums šīs informācijas nozīmīgumam un potenciālam. Šie elementi var tikt ņemti vērā, izvērtējot samērīgumu.

98. Tomēr cenas palielinājuma apmērs ir svarīgs arī, lai aprēķinātu gūto peļņu.

99. No direktīvas preambulas 38. apsvēruma par gūtās peļņas vērā ņemšanu var secināt, ka sankcijām jābūt samērā ar pārkāpuma smagumu un gūto peļņu. Direktīva sīki nenosaka kārtību, kādā jāaprēķina gūtā peļņa, it īpaši, kāds laikposms ir jāizvēlas par kritēriju šāda aprēķina veikšanai. Gluži pretēji, tā piešķir dalībvalstīm kompetenci noteikt sodu veidus un modelēt tos. Saskaņā ar 14. pantu dalībvalstīm atbilstoši saviem valsts tiesību aktiem ir jāparedz pasākumi, kas ir efektīvi, samērā ar nodarījumu un preventīvi.

5) Sestais prejudiciālais jautājums

100. Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai direktīvas 14. pants ir interpretējams tādējādi, "ka, ja dalībvalsts papildu administratīvajam sodam ir paredzējusi iespēju piemērot krimināLsodu, vai soda samērīguma izvērtēšanas nolūkā ir jāņem vērā naudas soda iespēja un/vai apmērs kriminālprocesa ietvaros".

101. Atbildētāja pamata prāvā uzskata, ka šis prejudiciālais jautājums ir teorētisks un līdz ar to nepieņemams. Tai jāpiekrīt tādā ziņā, ka no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas neizriet, ka izskatāmajā lietā runa ir par administratīvu sodu, kas piemērots pēc iepriekš jau uzlikta krimināLsoda. Gluži pretēji, runa ir par soda pirmreizēju uzlikšanu. Nekas neliecina, ka pirms tam par šiem pašiem pārkāpumiem ir uzsākts kriminālprocess, ne arī, ka tāds būtu jāuzsāk. Tomēr administratīvajā procesā ir gandrīz neiespējami ņemt vērā nākotnē varbūt piemērojamu krimināLsodu.

102. Turklāt atbildētāja pamata prāvā un Beļģijas valdība norāda, ka Beļģijas tiesību akti situācijā, ja vēlāk tiek uzsākts kriminālprocess, paredz iespēju ņemt vērā agrāk uzliktu administratīvo sodu [29].

103. Iespējams, ka jautājumam par to, vai iepriekš uzlikts administratīvs sods ir jāņem vērā vēlāk uzsāktā kriminālprocesā, ir nozīme ne tikai saistībā ar soda samērīgumu, bet arī sakarā ar *ne bis in idem* aizliegumu [30]. Tomēr šis jautājums rastos tikai administratīvajam procesam sekojošā kriminālprocesa ietvaros.

C — *Par savu akciju atpirkšanu*

104. Visbeidzot jāaplūko vēl viens aspekts, par ko iesniedzējtiesa gan nav formulējusi konkrētu jautājumu. Tomēr lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tā ir norādījusi, ka Beļģijas likumdevējs nav laikus transponējis Direktīvas 2003/6 8. pantu.

105. Saskaņā ar Direktīvas 2003/6 8. pantu šajā direktīvā paredzētie aizliegumi neattiecas cita starpā uz darbībām ar pašu akcijām, kas veiktas atbilstīgi programmām "atpirkšana", ar noteikumu, ka šīs darbības notiek saskaņā ar īstenošanas pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar 17. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Šāds atbilstošs īstenošanas pasākums ir Regula (EK) Nr. 2273/2003 [31].

106. Atbilstoši lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegtajai informācijai brīdī, kad prasītāji veica strīdu izraisījušās darbības, regula vēl nebija stājusies spēkā. Tomēr tagad tā ir stājusies spēkā.

107. Šajā ziņā jānorāda uz to, ka no Kopienu tiesībās atzītā *lex mitior* principa [32] izriet, ka direktīvas 8. pantā paredzētajai atkāpei no aizlieguma būtu jāattiecas arī uz prasītājiem, ja tiktu izpildīti tās nosacījumi. Proti, direktīvas 8. pantā paredzēts, ka konkrētu nosacījumu gadījumā Kopienu likumdevējs savu

29 — Šajā sakarā tās norāda uz Likuma par finanšu uzraudzību 73. pantu 2002. gada 2. augusta redakcijā.

30 — Šajā sakarā skat. arī ECT 1999. gada 14. septembra spriedumu apvienotajās lietās 36855/97 un 41731/98 *Ponsetti* pret Franciju (*Recueil des arrêts et décisions* 1999-VI) un 2004. gada 14. septembra spriedumu lietā 60619/00 *Rosenquist* pret Zviedriju.

31 — Komisijas 2003. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 2273/2003, ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/6/EK īsteno attiecībā uz atbrīvojumiem saistībā ar atpirkšanas programmām un finanšu instrumentu stabilizāciju (OV L 336, 33. lpp.).

32 — Skat. 2004. gada 11. novembra spriedumu lietā C-457/02 *Niselli* (Krājums, I-10853. lpp.) un iepriekš 15. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Berlusconi*, kā arī manus secinājumus, kas sniegti šajās lietās.

akciju atpirkšanu, lai īstenotu akciju [pirkšanas] iespēju līgumu programmu saviem darba ņēmējiem, neuzskata par aizliegtu iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu. No iepriekš minētā izriet, ka tagad prasītājiem vairs nedrīkst piemērot sodu par darbību, kas ietilpst direktīvas 8. panta piemērošanas jomā. Pat ja Beļģijas likumdevējs nav transponējis šo pantu, prasītāju sodīšana neatbilst Kopienu likumdevēja gribai un tai nav jānotiek. Tomēr tas ir spēkā tikai ar nosacījumu, ka prasītāju darbība atbilst vēl spēkā nestājušās Regulas Nr. 2273/2003 prasībām attiecībā uz atpirkšanas programmu. Prasītāji it īpaši nebūtu izpildījuši regulas prasības, ja tiesvedībā iesniedzējtiesā tomēr tiktu gūts apstiprinājums, ka tie vēlāk ir grozījuši savu pirkšanas rīkojumu attiecībā uz akciju skaitu, cenu un steidzamību. Šādā gadījumā Direktīvas 2003/6 8. pants, lasot to kopā ar Regulu Nr. 2273/2003, nozīmētu, ka ir noticis iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpums.

V — Secinājumi

108. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

— Direktīvas 2003/6/EK 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka personas rīcībā ir iekšējā informācija, par kuru tā zina vai tai būtu jāzina, ka tā ir iekšējā informācija, un persona iegādājas vai atsavina finanšu instrumentus, uz ko attiecas minētā informācija, *parasti* vienlaikus nozīmē, ka attiecīgā persona "izmanto" informāciju. Situācijās, kad *a priori* ir skaidrs, ka iekšējā informācija neietekmē personas darbību, tikai fakts, ka personai ir zināma iekšējā informācija, nenozīmē, ka informācija tiek izmantota;

— ar Direktīvas 2003/6 2. panta 1. punktu netiek ļauts dalībvalstīm noteikt stingrāku iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu, nekā to paredz direktīvas noteikumi;

— sodu konkrēta modelēšana ir dalībvalstu kompetencē, tomēr tām ir jāgādā par to, lai paredzētie pasākumi būtu efektīvi, samērā ar nodarījumu un preventīvi.